

יובל ההתיישבות ב"עמק"

Jubilee of Settlement in the "Emeq"

134

24.8.71

ה ש י ר ו ת ה ב ו ל א י

ירושלים • תל אביב • יפו • חיפה • טבריה • נתניה • באר שבע • נת.לוד

PHILATELIC SERVICES

JERUSALEM • ISRAEL

„סבך של ביצות, קנים וסוף, שרב ומחנק. ערב רב של יתושים וזבובים רוחשים מחנות מחנות. לא דרך ולא משעול, זולתי מסילת הברזל. לכל מלוא העין אין נקודות ישוב. ההרים והגבעות מצפון קרחים ללא סימן של עץ. שר הישימון שולט כאן בלי מצרים.“
במילים אלה מתאר את עמק יזרעאל מסייר שביקר במקום זמן קצר לפני שנגאלו אדמותיו.

היום, חמישים שנה לאחר ראשית ההתישבות, כשהוא זרוע ישובים פורחים ומשמש כאסם הבר של המדינה, מהווה עמק יזרעאל סמל לשיבת העם אל אדמתו.

בתולדות ההתישבות הוא נקרא „העמק“ ואין זה עקב היותו הגדול והחשוב בעמקי הארץ אלא לציון חלקו הנכבד במפעל החלוצי בארץ.

אדמתו הכהה היא אדמת סחף פוריה שנסחפה אליו מההרים העוטרים אותו משלושת עבריו. אולם בימות הגשמים הופכת האדמה לבזץ טובעני ובאין יד אדם לנקז את המים הם ניקוים לביצה אחת גדולה.

ירוק כוזב זה שאיש לא יכול להציג כף רגלו עליו קידם את פני המתושבים הראשונים שבאו לשיממותיו.

עוד גלי העליה הראשונים שהגיעו לארץ בשלהי המאה שעברה נמשכו אל המישורים הירוקים שמקורות מים שופעים בהם. ציוני רוסיה פנו אל יהושע חנקין שירכוש עבורם את אדמת העמק וחווה עם בעל הקרקע עמד להתחם כדת וכדין. אך כאן התערב השלטון התורכי ואסר על עליה יהודית. עם הגזרה בוטלה גם הקניה, העולים, מכיוון שלא באו, סרבו להשקיע כספם ברכישת האדמות.

אולם רעיון גאולת אדמות עמק יזרעאל לא נתן ליהושע חנקין מנוח. ארבע שנים לפני פרוץ מלחמת העולם הראשונה הצליח לבצע את העיסקה הראשונה – רכישת אדמות מרחביה – אולם רק ב־1921, שלושים שנה מאז החל במאמציו לגאול את אדמות העמק יכול היה חנקין להגשים את חלומו חייו. על דעת עצמו, כשהוא ממרה את פי המוסדות הציונים, חתם על חוזה הרכישה והעמק היה לנחלה יהודית.

הבשורה על דבר הקניה עוררה התלהבות גדולה ברחבי העולם היהודי. שותפים לשמחה היו מאות פועלים חקלאיים בני העליות השניה והשלישית אשר המתינו שנים ארוכות לתורם לעלות להתישבות.

נהלל, בכור מושבי העובדים בארץ, היה הראשון לעלות על הקרקע. את פני הבאים הקביל בדואי זקן שהצביע על החורבות במקום והזהירם מגורל זהה. כשנשאל מדוע אי אפשר לחיות במקום הזה השיב כי המים כאן רעים ומי ששותה מהם צבה ביטנו והוא מת מקץ שלושה ימים. גם חות דעתו השלילית של הרופא שביקר במקום לא הניעה את הנהללים לנטוש את מקומם.

הפעולה הראשונה היתה יבוש ביצות. תעלות ניקוז נחפרו והחלו להולוך את המים העכורים מעל פני האדמה. הקדחת הממארת שהפילה קרבנות מבין הראשונים נעלמה ובמקום הביצה נחשפה

קרקע עידית, יפה לגידולי תבואות. מרחבי העמק, שבו והיו לארץ מיזרע.

בעת ובעונה אחת עם עליית נהלל נטו אוהליהם לרגלי הגלבע מיסדי עין-חרוד. כמקום לישובם בחרו את המעיין העתיק, זירת הקרב בין גדעון למדינים, המפכה לו בצלע ההר ולאחר שנים מספר העתיקו מושבם לגבעת קומי, מקומם הנוכחי. לא ארכו הימים ושכנתה של עין-חרוד, תל-יוסף, עלתה על אדמתה כשאנשיה נושאים בגאון את זכרו של יוסף טרומפלדור.

אל ראשוני הישובים נוספה עד מהרה שרשרת של ישובי עובדים. קבוצות, קיבוצים ומושבנים חדשים צצו ושיגשו כשהם משנים את פני העמק לבלי הכר.

רצף זה של ישובים עבריים, לראשונה בתולדות ההתישבות החדשה, היה לעובדה שהפעימה רבים בארץ ובגולה.

שנים רבות לאחר שהחל ישוב העמק הוא הוסיף לשמש מקור השראה וגאווה לנושאי המפעל החלוצי.

ב. עמיקם

Medical surveys did not prophesy better results, but obstinacy of the settlers and their commitment proved successful.

A drainage scheme was scheduled, channels were dug in the swampy area to divert the water and improve the land.

Malaria, the troublesome inhabitant of the region disappeared and the soil replaced the swamps.

At the same time a group of tents was put up on the slopes of Gilboa, close to the historical spring of Ein-Harod where the battle between Gideon and the Midianites took place and a new kibbutz became a reality.

The coming period witnessed a considerable increase in the number of new villages. The venture was pronounced a success. The growth of the Yezreel valley to a prosperous land served for years as a source of pride and confidence to all those who were involved in Zionist activities.

B. AMIKAM

הבול צויר ע"י ד. פסח וש. כתר, מעברות.

THE STAMP WAS DESIGNED BY D. PESSAH & S. KETER, MA'ABAROT.

"A complex of swamps, boundless reed, hot, dry and suffocating. Swarms of mosquitoes buzzed over the marshes. The railway line that passed through is the only link with the external world. No other way or path leads elsewhere. In the whole area there is no sign of human existence. This is the "Kingdom of Wilderness".

The vivid description above is taken from the memories of a visitor who had travelled through the Yezre'el Valley a short period before it was reclaimed.

Today, fifty years after the erection of the first Jewish settlement in the plains, the Yezre'el Valley plays a leading role in the agricultural productivity of the country and symbolizes, more than ever, the return to the soil.

The Emeq, which is the largest of its size in the country is called "The Valley", as a matter of its geographical size but as such due to its dominant task in the annals of settlement. Alluvial soil sweeping away from the mountains brought the valley a reputation as a land of fertility, but lack of diligent hands during the rainy seasons changed the valley into one big swamp.

The reception of green and deceptive scenery awaited the first settlers who came to build their home in the middle of the wilderness. Eventually the valley attracted the first waves of immigrants who arrived in the last years of the 19th century.

Yehoshua Hankin was engaged in land acquisition for Russian Jews in Yezre'el valley when the Turks ordered the stoppage of any further Jewish immigration to the country. With such a political atmosphere the deed was distinctly unfavourable.

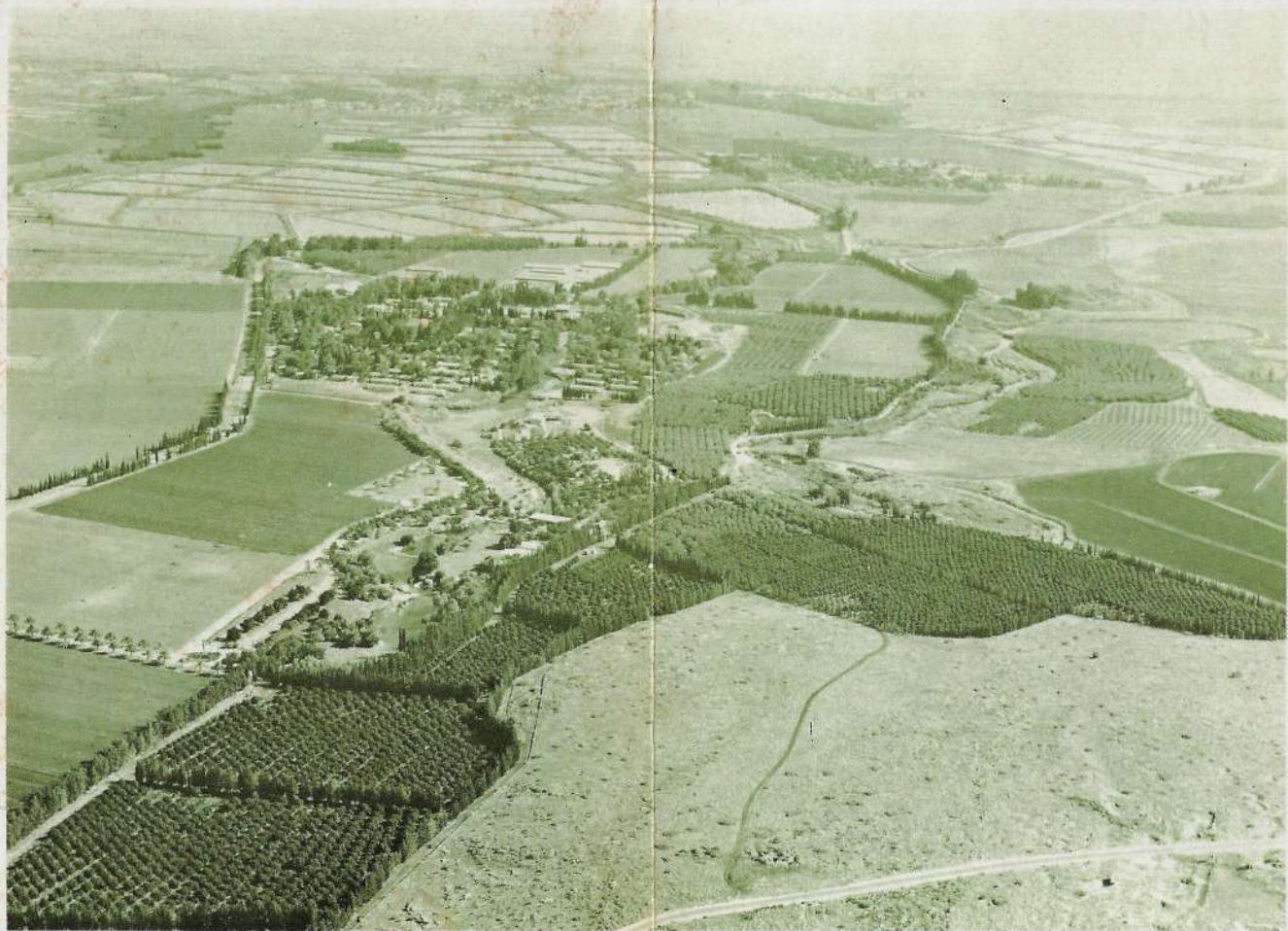
Only four years before the first World War Hankin's effort was marked by a certain success when the land of Merhavia was acquired.

The year 1921, undoubtedly is the year when Hankin's thirty years dream was fulfilled. In spite of the objection of the Zionist leaders, Hankin signed the contract with the landlord and the valley of Yezre'el became a national property of the Jewish people.

This period under review is characterized by enthusiasm that thrilled the Diaspora. In Eretz Israel hundreds of Halutzim who were employed as daily workers in the colonies were facing a new era of settling the land.

Nahalal, the father of the cooperative settlement was the first to be established.

On arrival, the founders met an old Arab who warned them that human life could not exist there because the water was undrinkable and anyone who drank it would die within 3 days.

THE YEZRE'EL VALLEY